

Проф. д.т.н. инж. Николай Вълканов:

Няма бизнес без образование и обратното!

В минната индустрия през последните години се извършва революция, влизат нови технологии и нови машини. Ако в България няма кадри, които да работят с тях, секторът няма да е конкурентоспособен. Затова един от най-големите холдинги у нас и в Европа - „Минстрой холдинг“ АД, за поредна година не само продължава традицията да помага за развитието на бизнеса и икономиката на България, но и налага нови тенденции и крачки към промяна на качеството и методите на образование.

„В минната индустрия купуваме нови машини. Една машина струва 300 000 евро. Само в Мадан има 50-60 такива. Ако няма кой грамотно да ги управлява, парите са инвестирани напразно“, казва проф. д.т.н. инж. Николай Вълканов, председател на Съвета на директорите на „Минстрой холдинг“.

Още от ученическия чин

Холдингът подкрепя Професионалната гимназия „Васил Димитров“ в Мадан, която е приемник на минния техникум, от 2015 г. Тази година завърши първият випуск маркшайдери. 15 години специалността е липсвала в училището и сега се оказва една от най-търсените. Последната възродена специалност е „Обогатяване на полезни изкопаеми“.

Много от учениците започват работа в едно от предприятията в холдинга - „Горубсо Мадан“.

Издръжка за тези, които следват

За учениците, които желаят да продължат обучението си редовно в Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“ в София, „Минстрой холдинг“ осигурява стипендия за целия период на обучение при добър успех.

Всяка година от името на холдинга проф. д.т.н. инж. Николай Вълканов избира

ГОДИНИ

МИНСТРОЙ

по успех най-добрите студенти в Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“ и в Университета по архитектура, строителство и геодезия и им предоставя стипендии за тяхното обучение и развитие.

И тази година като български индустриалец, общественик, инвеститор, председател на Съвета на директорите на „Минстрой холдинг“ и председател на Управителния съвет на Българската минно-геоложка камара проф. Вълканов връчи 20 стипендии и на студенти от Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“ и на 15 студенти от УАСГ по 3000 лева.

Стажантски програми в реалното производство

Проф. Вълканов също така участва в редица кампании, свързани с образованието и модернизиранието на университетите като Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“ и УАСГ.

В една от многото си публични лекции и лични срещи със студенти проф. Вълканов казва: „Няма бизнес без образование и обратно. Студентите имат нужда да се докоснат до реалния бизнес, до отделните проекти и изпълнението им, което не е свързано само с формули и учебници, а с неща от реалния живот.“

Именно докосване до реалния бизнес са стажантските програми, които „Минстрой холдинг“ организира повече от десетилетие. В предприятието в Златоград - „Горубсо Златоград“, всяка година около 50 студенти ходят на практика. Компанията им осигурява хотел, транспорт, плаща им за работата по време на стажа. Те идват за 30 дни, но понякога остават за 60, защото им е интересно, харесва им работата.

И още от мисията

В годините „Минстрой холдинг“ АД се е превърнал в институция, която ежегодно спонсорира, организира и реализира не само стажантски програми, но и научни конференции с международно участие и осъществява инвестиции в материално-техническата база на университетите в България, защото това е една от основните му мисии - да помага на студентите да получат най-доброто от образованието, защото те са бъдещето на България.

„Минстрой холдинг“ всяка година дава стипендии на най-добрите студенти от Минно-геоложкия университет и от Университета по архитектура, строителство и геодезия

52 професионални направления. Доходи и кариери

Коя диплома какво дава

Системата на висшето образование в България обхваща 52 висши училища, от които 38 държавни и 14 частни.

Обучението е по 52 професионални направления. Рейтингът на висшите училища ги класира тъкмо в рамките на тези професионални направления.

Тук и на следващите страници ви представяме кратки профили на тези направления, като започваме с тези с най-много студенти.

Администрация и управление - зависи къде ще го завършиш

- Брой действащи студенти 12 664
- Среден осигурителен доход на завършилите 1616,85 лв.

- Регистрирани безработни 2,36%

Това е едно от най-масовите професионални направления в българското висше образование. Обучение по специалностите в него се предлага в 26 от висшите училища в страната. Сред завършилите различните висши училища в направление то се наблюдават съществени различия в средните нива на осигурителен доход и безработица.

те. На практика и трите водещи училища в направление то показват приблизително равен резултат в класирането с пренебрежима разлика между трите (в рамките на 5 точки), като сред работодателите УНСС продължава да бъде най-разпознаваемото висше училище за подготовка на кадри с икономически профил в страната.

Педагогика - 90% остават в България

- Брой действащи студенти 17 083

- Среден осигурителен доход на завършилите 1462,20

- Регистрирани безработни 2,96

Това е второто най-масово професионално направление. В него се обучават студенти в две частни и девет държавни висши училища. Приносът към осигурителната система сред завършилите това направление е сред най-високите, като близо 90% от завършилите това направление се осигуряват в страната. Осигурителният доход на завършилите е сравнително нисък в сравнение със средната стойност на завършилите през последните 5 г. за страната.

Педагогика на обучението по ... - 2/3 работят по специалността

- Брой действащи студенти 8542

- Среден осигурителен доход на завършилите 1481,65 лв.

- Регистрирани безработни 2,7%

Направление то предлага богато разнообразие от специалности в различните образователно-квалификационни степени: от „Английски език и методика“ до „Физическо възпитание и спорт“. То попада сред 7-те най-масови направления в българското висше образование. Близо 2/3 от завършилите направление то се реализират на позиция, която изисква висше образование, но делът на безработните сред завършилите е сравнително висок.

ше образование, но делът на безработните сред завършилите е сравнително висок.

Комуникационна и компютърна техника - добре платени, но зависи къде ще завършиш

- Брой действащи студенти 8559

- Среден осигурителен доход на завършилите 2020,52 лв.

- Регистрирани безработни 1,4%

Това е най-многобройното инженерно направление в българското висше образование. Преподава се в 17 висши училища. Средният осигурителен доход на завършилите се нарежда на 8-о място сред най-високите доходи на завършилите различните направления в страната, безработицата сред завършилите е значително по-ниска от средната за висшисти. Между завършилите различните висши училища в направление то се наблюдават съществени различия в степента на реализация.

Медиците висшисти

■ Студенти по медицина

■ Топ 3 по среден успех от дипломата за завършено средно образование - приети студенти в първи курс по:

Медицина

Фармация

Стоматология

Медицинските направления - отлична реализация

Медицина - много чужденци

- Брой действащи студенти 13 271

- Среден осигурителен доход на завършилите 2315, 44 лв.

- Регистрирани безработни 0,16%

Традиционно едно от най-добре представящите се професионални направления в българското висше образование и разлика между висшите училища, които предлагат обучение в това направление, почти няма. Те имат високи изисквания към кандидат-студентите на входа и осигуряват почти пълна реализация след завършване. Средният успех на студентите първи курс от дипломата за завършено средно образование е отличен и е най-висок за страната. През последните 2 г. „Медицина“ е първа по осигурителен доход на завършилите. Висшите училища в това направление подготвят кадри не само за българския трудов пазар, но и за този извън страната. Повече от половината от студентите, които се обучават в това направление, са чужденци (59%).

Обществено здраве - в топ 7 по реализация

- Брой действащи студенти 2675

- Среден осигурителен доход на завършилите 2025, 35 лв.

- Регистрирани безработни 1,29%

Сред завършилите се наблюдава ниска безработица. По показатели за реализация на пазара на труда „Обществено здраве“ се нарежда сред 7-те най-добри професионални направления в страната. Между отделните висши училища в направление то обаче може да се открият непренебрежими разлики.

Здравни грижи - доходите растат, все повече студенти

- Брой действащи студенти 6673

- Среден осигурителен доход на завършилите 1623,70 лв.

- Регистрирани безработни 1,06%

Завършилите това направление са търсени специалисти на пазара на труда. През последните години се наблюдава съществено нарастване на доходите на завършилите това направление, като тази година средният им доход почти достига средната стойност за новозавършили висшисти в страната. Това е и едно от направленията, при които се наблюдава трайна тенденция за нарастване на броя на студентите.

Фармация - висок престиж

- Брой действащи студенти 2438

- Среден осигурителен доход на завършилите 1855,35 лв.

- Регистрирани безработни 0,45%

Направление „Фармация“ се радва на висок престиж сред студентите, като се нарежда на второ място измежду професионалните направления в България по отношение на успеха от диплома за завършено средно образование на студентите в първи курс и сред трите направления с най-ниска безработица. Повече от 90% от завършилите направление то се осигуряват в България.

Стоматология - под 1% безработица

- Брой действащи студенти 3350

- Среден осигурителен доход на завършилите 1111,93 лв.

- Регистрирани безработни 0,58%

Безработицата сред завършилите е под 1%, а над 85% от завършилите висше образование работят на позиция, която го изисква. Входните изисквания към кандидат-студентите в направление то са сред трите най-високи в страната. Направление то е на второ място по дял чуждестранни студенти. При това направление трябва да се има предвид, че почти 30% от завършилите през последните 5 г. се реализират като самоосигуряващи се, което вероятно оказва влияние върху данните за регистрирания среден осигурителен доход.

Икономика: най-масовото

- Брой действащи студенти 28 223
- Среден осигурителен доход на завършилите 1627,23 лв.

- Регистрирани безработни 2,25%

Това е най-масовото професионално направление в българското висше образование. Обучение по специалности в това направление се предлагат в 25 от общо 52 висши училища. През последните години обаче общият брой на студентите в това направление трайно намалява. Трябва да се има предвид, че докато в Американския университет и в Софийския университет в това направление се обучават сумарно около 750 действащи студенти, то в УНСС учат над 10 000 действащи студенти в широка палитра от специалности за обучение на бакалаври, магистри и доктори. Тази разлика в броя обучаеми и в различния обем застъпени специалности до известна степен може да обясни и наблюдаваните различия в реализацията сред завършили-

За своята близо 50-годишна история Медицински университет – Плевен, има структура от четири факултета – „Медицина“, „Обществено здраве“, „Здравни грижи“ и „Фармация“. Медицинският колеж, Департаментът за езиково обучение и Научноизследователският институт също са основни звена в структурата на висшето училище.

Университетът провежда обучение в 16 специалности, по 5 магистърски и 11 бакалавърски програми в 4 професионални направления – медицина, фармация, здравни грижи и обществено здраве.

Медицински университет – Плевен (МУ-Плевен), се откроява на картата на висшето медицинско образование у нас и в Европа със съвременния си облик на водещ образователен и научноизследователски център с приоритет в развитието на роботизираната хирургия и телемедицината, привличащ все повече български и чуждестранни студенти. Висшето училище постоянно надгражда иновативния си профил с високотехнологични решения в обучението – 3D студиото за наблюдение на робот-асистирани операции в реално време; студио за виртуална реалност с 360-градусово наблюдение на операционната зала; Ресусцитационен център за обучение по спешна медицина и Център за компетентност „Леонардо да Винчи“ с най-съвременните лаборатории за 3D и биопринтиране, за прецизна онкология и геномна медицина, прецизна патология с приложение на методи на телепатология, морфометрия и телемедицина. Университетът разполага със

„Успяваме заедно“

съвременно оборудвани лекционни зали и лаборатории.

Включването на МУ-Плевен, в международни програми позволява сътрудничество и обмен на студенти и преподаватели с български и чуждестранни медицински университети.

В Медицински университет – Плевен, е създаден първият и единствен на Балканския полуостров Телекомуникационен ендоскопски център с експериментална операционна зала за обучение върху живи тъкани. Центърът е оборудван със зали

за обучение на симулатори и с високотехнологична апаратура за роботизирана хирургия и хирургия от разстояние. Той се използва за обучение на студенти и организиране на следдипломни курсове по лапароскопска хирургия за лекари.

Защо да изберете Медицински университет - Плевен?

- Ще получите международно призната диплома от европейски университет, акредитиран от Националната агенция за оценяване и акредитация (НАОА).
- Ще получите качествено образование, организирано по нови академични програми, съчетаващи традиционни с иновационни методики и интердисциплинарни форми на обучение.
- Ще бъдете обучавани от висококвалифицирани преподаватели с богата клинична практика.
- Ще получите отлична професионална подготовка и квалификация в условията на модерна високотехнологична база.
- Ще имате възможност да придобиете ценен опит чрез студентска мобилност и международно сътрудничество по европейски програми.
- Ще може да се изявите в ежегодните международни студентски конференции.
- Ще споделяте студентски живот с колеги от повече от 40 държави.

ПРИЕМ 2023

След завършено средно образование в редовна форма на обучение:

- ✓ Медицина
- ✓ Фармация
- ✓ Кинезитерапия
- ✓ Опазване и контрол на общественото здраве
- ✓ Социални дейности в здравеопазването
- ✓ Медицинска сестра
- ✓ Акушерка
- ✓ Медицински лаборант
- ✓ Рентгенов лаборант
- ✓ Помощник-фармацевт

- ✓ Медицинска козметика
- ✓ Социални дейности (платено обучение)
- ✓ Авиационен парамедик (очакван прием 2023/2024 г.)

След завършена степен на висше образование в задочна и дистанционна форма:

- ✓ Обществено здраве и здравен мениджмънт
- ✓ Управление на здравните грижи
- ✓ Медицинска рехабилитация и ерготерапия

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН

Учебен отдел

Тел.: 064/884 120, 064/884 130

ksk@mu-pleven.bg, www.mu-pleven.bg

Инженери, архитекти, технолози

Материали и материалознание - доходи над средните

- Брой действащи студенти 361
- Среден осигурителен доход на завършилите 1761,30 лв.
- Регистрирани безработни 2,2%

Университетът - лидер в класацията, се откроява спрямо останалите с по-високите си постижения в сферата на научните изследвания. Осигурителният доход на завършилите е по-висок от средния за висшисти в страната. Направлението попада сред трите с най-малък брой студенти в България.

Машинно инженерство - студентите намаляват

- Брой действащи студенти 3537
- Среден осигурителен доход на завършилите 1716,94 лв.
- Регистрирани безработни 1,65%

Направлението е сред най-масовите, но през последните 10 г. общият брой студенти е намалял с над 20%. Осигурителният доход на завършилите е малко по-висок от средния за завършилите през последните 5 г. висше образование, а безработицата им е под средните нива.

Енергетика - добри доходи

- Брой действащи студенти 1450
- Среден осигурителен доход на завършилите 1864,03 лв.
- Регистрирани безработни 1,22%

Типично инженерно професионално направление, при което средните нива на заетост и осигурителни доходи на завършилите са по-високи от средните за страната. Успехът от диплома за средно образование, с който студентите влизат, е сред петте най-ниски за страната.

Общо инженерство - широк спектр от специалности

- Брой действащи студенти 4808
- Среден осигурителен доход на завършилите 1730,43 лв.
- Регистрирани безработни 1,83%

Това направление се преподава в 14 висши училища и има широк спектър на изучаваните специалности - от „Аграрно инженерство“ до „Компютърни технологии в инженерната дейност“. Направлението се характеризира с риск от безработица по-нисък от средния за висшисти и с осигурителен доход на завършилите

по-висок от средния за висшисти в България.

Транспорт, корабоплаване и авиация - много чужди студенти

- Брой действащи студенти 5003
- Среден осигурителен доход на завършилите 1528,72 лв.
- Регистрирани безработни 1,3%

В това направление има различни по профил и изисквания специалности - от специалности, свързани с железопътния транспорт, до специалности, подготвящи инженери за авиационната индустрия и кадри за корабоплаването. По отношение на реализацията на пазара на труда трябва да се има предвид, че голяма част от завършилите специалности, свързани с корабоплаването, се реализират в чужбина или работят на кораби под чужд флаг, което обяснява ниските стойности на индикатор „Принос към осигурителната система“ за някои от висшите училища в направлението. Направлението като цяло се отличава с относително висок дял чуждестранни студенти (над 10%).

Архитектура, строителство и геодезия - във вузове с разнообразен профил

- Брой действащи студенти 4783
- Среден осигурителен доход на завършилите 1595,61 лв.
- Регистрирани безработни 1,49%

Обучение предлагат висши училища с разнообразен профил в зависимост от застъпените във всяко от тях различни по своя характер специалности в сферата на архитектурата, строителството, геодезията и пожарната и аварийна безопасност. На този фон изборът на висше училище в това направление може в голяма степен да зависи от интереса на кандидат-студентите към конкретна специалност, а не от мястото, което дадено висше училище заема в различни класации.

Хранителни технологии

- Брой действащи студенти 2252
- Среден осигурителен доход на завършилите 1317,72 лв.
- Регистрирани безработни 2,87%

Завършилите имат сравнително слаба реализация на пазара на труда - по-висок риск от безработица и по-ниски доходи от средните за завършилите през последните 5 г.

3 направления с висока добавена стойност

Проучване, добив и обработка на полезни изкопаеми - трети по доходи

- Брой действащи студенти 519
- Среден осигурителен доход на завършилите 2152,99 лв.
- Регистрирани безработни 1,38%

Професионалното направление се преподава единствено в Минно-геоложкия университет. Това е едно от професионалните направления, които осигуряват най-висока добавена стойност. В направлението се приемат студенти с едни от най-ниските оценки от диплома за завършено средно образование, но същевременно средният осигурителен доход на завършилите направление е сред трите най-високи сред висшистите в страната. Около 40% от завършилите работят на позиция, изискваща висше образование, което е значително по-малко от средната стойност.

Металургия - висок дял осигурени в страната

- Брой действащи студенти 174
- Среден осигурителен доход на завършилите 2085,20 лв.
- Регистрирани безработни 2,24%

Обучение предлага само едно висше училище в България и осигурява висока добавена стойност. В него започват да учат студенти, чиито среден успех от дипломата за средно образование е най-нисък в страната. Средният осигурителен доход на завършилите обаче е шестият най-висок в страната. Делът на осигурените сред завършилите през последните 5 г. се нарежда на пето място.

Електротехника, електроника и автоматика + в топ 3 на най-масовите инженерни направления

- Брой действащи студенти 4851
- Среден осигурителен доход на завършилите 1943,01 лв.
- Регистрирани безработни 1,46%

Средният успех на студентите от дипломата за завършено средно образование е малко по-нисък от средния за страната. В същото време средният осигурителен доход на завършилите се нарежда сред 8-те най-високи в страната, а безработицата е ниска. Това направление попада сред трите най-масови инженерни професионални направления в страната - с почти 5000 действащи студенти.

Информатика и компютърни науки - много високи доходи, но зависи къде учите

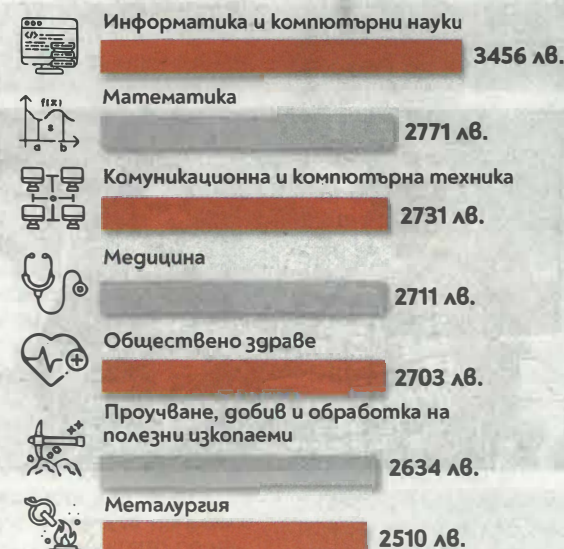
- Брой действащи студенти 8106
- Среден осигурителен доход на завършилите 2210,17 лв.
- Регистрирани безработни 1,49%

По облагаем доход направлението изпреварва значително останалите направления в страната, а по осигурителен доход се нарежда на 2-ро място след Медицина. В направлението обаче се наблюдават съществени различия в средните нива на доходи, заетост и степен на приложение на придобитото висше образование в зависимост от завършеното конкретно висше училище. Доходите на завършилите висшите училища в челото на класацията са около 2 пъти по-високи от тези на завършилите висши училища в края на класацията.

Математика - малко студенти, но с добри заплати

IT, компютри, математика - добре платени

Топ 7 по облагаеми доходи

- Брой действащи студенти 464
- Среден осигурителен доход на завършилите 2101,82 лв.
- Регистрирани безработни 1,01%

Специалистите се отличават с високи доходи, нареждайки се по

този показател на четвърто място в страната. Това е едно от направленията с най-малък брой студенти в страната, въпреки че завършилите го се радват на много добра реализация на пазара на труда.

**Право - висок престиж,
не толкова високи доходи**

- Брой действащи студенти 7254
- Среден осигурителен доход на завършилите 1519,29 лв.
- Регистрирани безработни 1,98%

Това е едно от най-желаните професионални направления с висок престиж сред кандидат-студентите. Две трети от завършилите се реализират на позиция, която изисква висше образование, но средният осигурителен доход сред завършилите това направление е по-нисък от средния за висшисти в страната. Доминиращ работодател в това професионално направление е държавата, като най-често завършилите през последните 5 г. работят като държавни служители и юристи. „Право“ е осмото най-масово професионално направление.

**Филология - привлича
студенти с висок успех**

- Брой действащи студенти 6279
- Среден осигурителен доход на завършилите 1607,25 лв.
- Регистрирани безработни 2,22%

6 държавни и едно частно висши училища предлагат широк избор от различни езици и специалности. „Филология“ се радва на сравнително висок престиж сред студентите с един от високите успехи от диплома за средно образование на студентите в първи курс. Реализацията на завършилите на пазара на труда е малко под средните за висшисти.

**Обществени комуникации -
средни доходи**

- Брой действащи студенти 3238
- Среден осигурителен доход на завършилите 1603,69 лв.
- Регистрирани безработни 2,1%

Направление, което покрива широка палитра от специалности - от журналистика до библиотекарство, и се преподава от 9 висши училища. Осигурителният доход на завършилите това направление и нивото на безработица са около средните за висшисти.

**История и археология -
реализация под средната**

- Брой действащи студенти 1245
- Среден осигурителен доход на завършилите 1483,66 лв.
- Регистрирани безработни 2,29%

Завършилите са изправени пред сериозни предизвикателства при реализация на пазара на труда. Осигурителният доход на завършилите и делът на осигурените сред тях са по-ниски от средните нива. Безработицата им варира значително според висшето училище.

**Психология - 2/3 работят
по специалността**

- Брой действащи студенти 4277
- Среден осигурителен доход на завършилите 1566,35 лв.
- Регистрирани безработни 2,57%

Това е едно от желаните и престижни сред кандидат-студентите хуманитарни професионални направления.

Хуманитарни, социални и правни направления

Осигурителният доход на завършилите „Психология“ е по-нисък от средната стойност за завършилите висше образование в страната и се наблюдава съществена разлика между завършилите висшето училище, което е на първо място, и висшите училища в дъното на класирането. Близко две трети от работещите на трудов договор сред завършилите това направление през последните пет години работят на позиция, съответстваща на придобитата образователна степен.

**Социология, антропология
и науки за културата -
важно е къде
ще завършиш**

- Брой действащи студенти 990
- Среден осигурителен доход на завършилите 1529,11 лв.
- Регистрирани безработни 2,36%

Направлението се радва на висок престиж сред студентите. Средният осигурителен доход на завършилите направлениято е по-нисък от средната стойност за висшисти, а безработицата е по-висока от средната стойност. Данните за реализация очертават съществена диференциация между две групи - на завършилите висши училища в София и в други градове на страната.

**Политически науки -
добра реализация**

- Брой действащи студенти 1803
- Среден осигурителен доход на завършилите 1818,84 лв.
- Регистрирани безработни 1,84%

Студентите в първи курс имат среден успех от диплома за средно образование сред най-високите в страната. Като цяло реализацията на завършилите е добра и се характеризира с безработица, която е по-ниска от средната за страната за висшисти, завършили през последните 5 г., а осигурителният доход е сравнително висок. Завършилите се реализират предимно като стопански и административни специалисти и държавни служители.

**Философия - доходи
под средните**

- Брой действащи студенти 547
- Среден осигурителен доход на завършилите 1551,35 лв.
- Регистрирани безработни 2,55%

Това направление е едно от най-малобройните по отношение на броя на действащите студенти. Като цяло завършилите имат над средната безработица за специалисти с висше образование, а осигурителният им доход е по-нисък от средния за завършилите висше образование в страната.

**Религия и теология -
разлика в мотивите**

- Брой действащи студенти 412

- Среден осигурителен доход на завършилите 1460,96 лв.

- Регистрирани безработни 2,54%

Преподава се в 4 държавни висши училища в България. Средният доход на завършилите през последните 5 г. е значително по-нисък от средния за висшисти в страната. Рискът от безработица е по-висок от средния за ново-завършилите висше образование в страната.

Приемът става с едни от най-ниските оценки от дипломите за завършено средно образование. Трябва да се има предвид обаче, че студентите, избрали специалности от това професионално направление, вероятно имат по-дълбоки мотиви, които невинаги са свързани с възможната реализация на пазара на труда.

**Туризм - безработицата
намалява**

- Брой действащи студенти 3436
- Среден осигурителен доход на завършилите 1347,24 лв.
- Регистрирани безработни 2,36%

Преподава се в 14 висши училища в страната и е едно от многобройните по отношение на броя действащи студенти. Направлението е на последно място по дял на лицата, които заемат позиция, отговаряща на завършеното висше образование, като делът варира в зависимост от висшето училище. Тази година безработицата на завършилите е по-висока от средната за страната, но в сравнение с миналата година е намалала повече от 2,5 пъти. Икономическият университет във Варна и Софийският университет „Св. Климент Охридски“ се отличават с най-висок престиж сред преподавателите, студентите и работодателите в сравнение с останалите висши училища в това направление.

**Социални дейности -
силно зависими от
доходите в
публичния сектор**

- Брой действащи студенти 1441
- Среден осигурителен доход на завършилите 1330,05 лв.
- Регистрирани безработни 3,66%

Въпреки запазената тенденция за сравнително ниски доходи и значително висока безработица, трябва да се има предвид, че доходите на този вид специалисти са силно зависими от политиката по отношение на доходите в публичния сектор, който е сред основните им работодатели.

**Теория и управление
на образованието - добра
реализация на позиции
за висшисти**

- Брой действащи студенти 365
- Среден осигурителен доход на завършилите 1848,78 лв.
- Регистрирани безработни 1,27%

Почти 93% от завършилите се реализират на позиция, която изисква висше образование, а безработицата е една от най-ниските в сравнение с тази за завършилите други професионални направления в страната.

(Продължение
от 6-а стр.)

Ще се появят нови професии като експерт по метавселена и по оптимизиране на трафика на дроне, съветник по цифрова валута и организатор на пътешествия с добавена реалност, които ще помагат на хора-

та да изпитват почти всичко, което желаят.

Автомониторите на електрически автомобили също ще се превърнат в търсена професия. Кандидатите за нея ще трябва да съ-

четават старомодна любов към човъркане в колата с авангардно разбиране на технологиите, прогнозиран от LinkedIn.

Комбинативните хора ще са особено желани

в сектора за доставки, който става все по-иновативен и конкурентен. Бизнесът все повече ще трябва да реагира в реално време на колебанията както в предлагането,

така и в търсенето. Затова компаниите ще се нуждаят от служители, които непрекъснато търсят нови източници на материали и компоненти на възможно най-ниска

цена и свързват линиите за доставки в движението. Те ще търсят завършили бизнес училище, а също и военни ветерани с опит в създаване на контакти по света.

Създатели на органи, архитекти на умни...

4 природни науки

Биологически науки - интензивна научна дейност

- Брой действащи студенти 1884
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1434,33 лв.
- Регистрирани безработни 2,83%

Направлението се характеризира с интензивна научна дейност, голям брой научни публикации и високи стойности на индексите на цитируемост. (на Хирш) в международните бази данни за научни публикации Scopus и Web of Science. В направлението има ясно очертан лидер, който запазва водещите си позиции във всички досегашни издания на Рейтинговата система.

Физически науки - има значение къде учиш

- Брой действащи студенти 760
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1697,13 лв.
- Регистрирани безработни 1,75%

Направлението се отличава с високо ниво на цитируемост на научните публикации, като основна заслуга за това има университетът лидер в стандартизираната класация. Данните за реализация на завършилите в професионалното направление поставят ясна граница между първия и останалите университети в класацията по отношение на размера на осигурителния доход и дела на реализирани на позиции, изискващи висше образование.

Химически науки

- Брой действащи студенти 845
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1463,29 лв.
- Регистрирани безработни 2,17%

Направлението се отличава с високо ниво на цитируемост на научните публикации. Осигурителният доход на завършилите това направление е по-нисък до средния за висшите в страната.

Науки за земята

- Брой действащи студенти 1159
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1444,50 лв.
- Регистрирани безработни 3,03%

Осигурителният доход на завършилите през последните 5 години в професионалното направление е под средния за тази група в страната. Безработицата е сред трите най-високи за страната. Различните висши училища в това направление предлагат различни по своя характер и насоченост специалности и в много случаи изборът на висше училище може да бъде предопределен от интереса към конкретна специалност.

Горско стопанство

- Брой действащи студенти 1383
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1478,76 лв.
- Регистрирани безработни 2,02%

Нивата на заетост и приложение на придобитото висше образование на завършилите направление са около средните стойности за страната, а дялът на осигурените сред завършили-те е по-висок от средния.

Животновъдство

- Брой действащи студенти 486
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1272,86 лв.
- Регистрирани безработни 3,4%

Заетостта, осигурителният доход и приложението на придобитото висше образование сред завършилите са под средните нива за висшисти.

Аграрни науки и ветеринарна медицина

Растениевъдство

- Брой действащи студенти 1966
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1257,35 лв.
- Регистрирани безработни 2,96%

Средният осигурителен доход на завършилите това направление е третият най-нисък сред завършилите висше. Безработицата сред завършилите е сред най-високите.

Растителна защита

- Брой действащи студенти 918
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1362,70 лв.
- Регистрирани безработни 2,61%

Над 80% от завършилите се осигуряват в страната. Завършилите се реализират най-често като специалисти по природни и технически науки, стопански и административни приложни специалисти и продавачи.

Ветеринарна медицина

- Брой действащи студенти 1516
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1105,28 лв.
- Регистрирани безработни 1,82%

Направлението е сред трите с най-висок дял чуждестранни студенти, както и сред четирите с най-висок успех от дипломата за завършено средно образование на студентите.

4 направления за творци

Музикално и танцово изкуство

- Брой действащи студенти 1436
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1387,12 лв.
- Регистрирани безработни 1,45%

Данните за реализация на пазара на труда на завършилите в това направление трябва да се тълкуват с необходимата доза предпазливост поради спецификите на творческата дейност в сферата на изкуствата.

Но безработицата сред завършилите направление е по-ниска от средните стойности за висшите.

Театрално и филмово изкуство

- Брой действащи студенти 2550
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1555,93 лв.
- Регистрирани безработни 1,93%

Специалности се преподават в 5 висши училища. Направлението като цяло има безработица, по-ниска от средната за висшисти в страната.

Изобразително изкуство

- Брой действащи студенти 2546
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1420,93 лв.
- Регистрирани безработни 1,75%

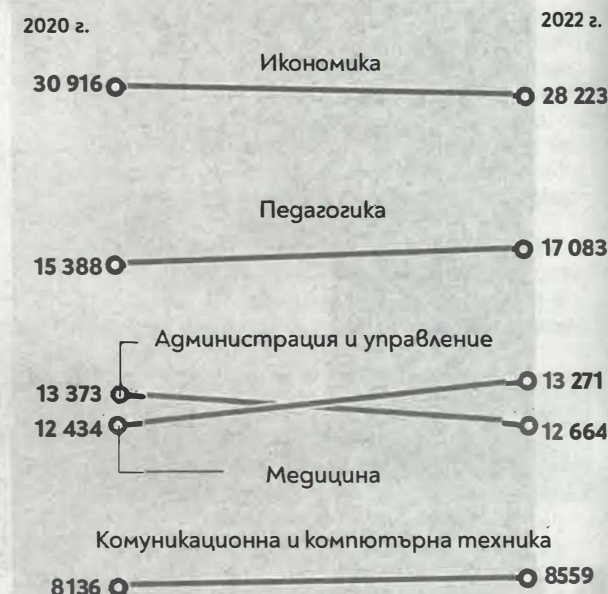
Завършилите имат по-ниски доходи от средните за висшите в страната. Средният успех от дипломите за завършено средно образование на студентите е сред 10-те най-високи измежду останалите първокурсници в страната, което отразява високия престиж на това направление.

Теория на изкуствата

- Брой действащи студенти 46
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1452,13 лв.
- Регистрирани безработни 2,73%

Това е най-малобройното професионално направление в българското висше образование с около 50 действащи студенти. Направлението се характеризира със значително по-висок успех от диплома за завършено средно образование на студентите в първи курс в сравнение със средната стойност за страната.

Брой действащи студенти

Военно дело - реализацията е сигурна

Военно дело

- Брой действащи студенти 1230
- Среден осигурителен доход на завършили-те 2098,30 лв.
- Регистрирани безработни 0,06%

Това е професионалното направление с най-добра реализация на завършилите, включително с най-висока степен на приложение на придобитото висше образование, най-ниска безработица и на второ място по принос към осигурителната система. Сред завършилите на практика няма безработица, като близо 100% от тях са осигурени и работят в страната.

Надзорна дейност

- Брой действащи студенти 6382
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1710,67 лв.
- Регистрирани безработни 1,6%

Висшите училища от първата половина на класацията се отличават от останалите със значително по-високи доходи и с по-ниска безработица на завършилите. Завършилите Академията на МВР и Военна академия се отличават с високите нива на приложение на придобитото висше образование.

Спорт - ниска безработица

- Брой действащи студенти 2286
- Среден осигурителен доход на завършили-те 1530,23 лв.
- Регистрирани безработни 1,88%

Безработицата сред завършилите е малко по-ниска от средната за завършилите висшисти. Осигури-

телният им доход е под средното ниво за висшисти в страната. Завършилите направление най-често се реализират на пазара на труда като преподаватели, като приложни специалисти, каквито са състезателите, спортните треньори и фитнес инструкторите, както и като държавни служители.

Kaufland България открива иновативна бизнес академия

В партньорство с УНСС

Kaufland Business Academy стартира през февруари 2023 г., завършилите я успешно получават тримесечна стипендия

Лидерът в ритейла Kaufland България стартира иновативен проект, насочен към всички студенти, които искат да имат успешна кариера в бизнеса. Първата по рода си практически ориентирана бизнес академия за студенти ще се реализира от Kaufland България в партньорство с УНСС и е шанс за кариерен старт на всеки, който иска да развие своите първи професионални умения и да се учи от доказани професионалисти в сектора на бързооборотните стоки.

Три месеца - от 13 февруари до 20 май 2023 г., участниците в академията ще имат възможността да се запознаят с различни специ-

циалисти от ритейл бизнеса и да приложат наученото по време на платен стаж в избран от тях отдел в централния офис на Kaufland България.

Съдържанието на обучението е разпределено в 6 тематични модула с 15 презентации по актуални за пазара теми, включително изграждане на идентичност и бранд, позициониране на супер-бранд, иновации и инвестиции, планиране на успеха и изграждане на силен екип.

На финала на академията участниците ще могат да приложат усвоените знания, като разработят решения на реални бизнес казуси. Най-любопытните ще имат въз-

Kaufland Business Academy

- Бизнес модули с доказани професионалисти
- Разрешаване на реални бизнес казуси
- Стаж в отдел по избор
- Стипендия в размер на 1800лв.

КАНДИДАТСТВАЙ ДО 16.01.2023
СТАРТ ОТ 02.2023

можност да се включат и в допълнителни softskills обучения.

Всички студенти на Kaufland Business Academy, които са посетили поне 80% от задължителните 15 академични часа, участвали са в бизнес казусите и са провели успешно стаж си в Kaufland България, ще получат на края на академията стипендия в размер

на 1800 лева.

Кандидатстването е отворено до 16 януари 2023 г. То става чрез попълване на онлайн формуляр на сайта на компанията и изпращане на актуална автобиография. Всички избрани кандидати ще бъдат поканени на интервю в Kaufland Централен офис.

Като един от най-големите работодатели в страната с екип от над 6600 души, Kaufland България задава тенденциите на пазара на труда. Компанията разработва и други собствени програми, чрез които подпомага млади специалисти.

Стипендиантска програма 2022-2023 г.

Тя е насочена към студенти в трети и четвърти курс. В рамките на 3 месеца всеки от участниците ще се запознае отблизо с работните процеси в няколко ключови отдела. Програмата дава възможност на всеки от избраните кандидати сам да планира кога да проведе стаж си в три последова-

телни месеца до септември 2023 г.

Избрани са първите двама финалисти, които ще станат част от екипа на отдел „Маркетинг“ през май. Те ще имат възможност да придобият практически знания и умения, които ще подпомогнат бъдещото им кариерно развитие.

По време на обучението участниците ще получават конкурентно възнаграждение, както и пълния пакет социални придобивки, който Kaufland България осигурява на всички свои служители. След успешно преминаване на програмата стажантите ще получат и специална допълнителна стипендия, значително по-висока от средната работна заплата в страната.

Доброто начало води до успех в кариерата

Някои от вече традиционните програми на Kaufland за старт в кариерата за студенти са подходящи и за завършващи пълнолетни ученици.

„Управители на бъдещето“

Програмата е насочена към кандидати, които стартират своя професионален път и имат малък или почти никакъв опит. Тя им предлага възможност за развитие в различни професионални

направления като продажби, търговия, логистика, маркетинг, човешки ресурси и други в рамките на една година. След това има възможност за преминаване към по-висока позиция в структурата на Kaufland. По време на програмата участниците работят по проект, свързан с въвеждането на нов процес или оптимизирането на съществуващ такъв.

Стажантска програма

Тя е изцяло ориентирана към практиката и предоставя възможност на кандидати, които завършват или са завършили образованието си, да приложат наученото на практика и да започнат да развиват професионалните си умения. Програмата може да стартира и да продължи в различни направления на бизнеса. Продължителността ѝ е 6 месеца, като има възможност за удължаване с още 6.

Дуални ученици

Ученици от училища партньори в няколко

български града имат възможност през последните две учебни години – 11-и и 12-и клас - да прекарват 14 часа седмично във филиал на Kaufland България. Учебната седмица се състои от 3 учебни дни в гимназията, където учат учениците, и 2 дни практически занимания в магазин на веригата. За въвеждането в практиката и развитието на умения и знания се грижи и опитен ментор, който винаги е на разположение за въпроси и обратна връзка.

Практикантска програма

Провежда се по време на лятната ваканция и е насочена към ученици, навършили 18 години. Тя е с продължителност от 210 часа и дава възможност на учениците да придобият представа как преминава един работен ден в някой от хипермаркетите на Kaufland и какви са основните дейности, които се извършват там, за да се осигури максимална удовлетвореност на клиентите.

НАМЕРИ СВОЕТО МЯСТО

С ПЛАТЕН СТАЖ И АТРАКТИВНА СТИПЕНДИЯ

Виж всички позиции на kariera.kaufland.bg

Производствените процеси се следят и анализират в реално време от смарт-център.

Моделът на „Дънди Прешъс Металс“

Днес повече от всякога виждаме гигантската потребност от все по-съвършени технологии, изкуствен интелект, сигурни, бързи и екологосъобразни решения. Светът се развива много динамично, а в основата на това развитие стоят суровините.

Минната промишленост е в основата на веригата на доставки. За крайния потребител става все по-важно доколко отговорно към хората, околната среда и климата са били произведени суровините, стоките и продуктите, които потребява.

Като публична компания, листвана на фондовата борса в Торонто, базираната в Канада „Дънди Прешъс Металс“ създава модел за управление на производство в миннодобивната промишленост и добри практики в България, като насърчава отговорността в производ-

Успехите си българските дружества на „Дънди Прешъс Металс“ дължат на своите хора, които обичат професиите си и се стремят към най-високите стандарти в това, което правят.

Компанията работи с университети, като влага време, усилия и ресурси, за да подобри материалната база и да свърже теорията с практиката

ството, споделените ползи за растеж и инвестициите в хората.

Създаваме стойност, за да просперираме заедно

Вече 19 години ние от „Дънди Прешъс Металс“ следваме своите принципи да разкриваме ресурси и да създаваме стойност, за да растем и просперираме заедно. Именно това определя и модела на работа – инвестиции в хора и технологии, търсене на промяна, непрекъснато усъвършенстване, модернизиране и активно съдействие за подобряването на средата, в която ком-

панията функционира.

Успехите си българските дружества на „Дънди Прешъс Металс“ дължат на своите хора, които не само обичат професиите си, но се стремят към най-високите стандарти в това, което правят.

Като компания вярваме, че споделените икономически ползи са толкова по-големи, колкото по-големи са уменията на хората на всички нива в организацията, тяхната мотивация и отдаденост.

Наблягаме и върху ангажираността и информираността на всички наши заинтересовани страни, които не само ни помагат в процеса на подобряване, но и ни стимулират чрез диалог да прилагаме най-добрите практики навсякъде, където присъстваме.

Благодарение на медно-златните руди, които добиваме и преработваме, осигуряваме суровините за зеленото бъдеще отговорно и с грижа за хората и околната среда. За успешното развитие на дружествата в България е важно служителите, обществото, инвеститорите, клиентите и партньорите да виждат мястото си в организацията или във взаимодействието си с нея.

Във фокуса ни е да продължаваме да се придържаме към най-високите стандарти за безопасност и околна среда, развитието

на хората, постигането на ефективно производство.

Дигитализацията на Европа и света разчита на полезни изкопаеми, а огромният дял в това заема медта.

Осигуряваме суровините за зеленото бъдеще

В рудник „Челопеч“ вече тестваме бъдещето на минната индустрия. 100% надеждното Wi-Fi покритие на 600 м под земята създава среда за използването на изкуствен интелект и дигитализация. Първият автономен дрон, разработен с помощта на екип в Челопеч, лети под земята и събира безопасно данни за нашите инженери. Производствените процеси се следят и анализират в реално време в двата рудника от смарт-център.

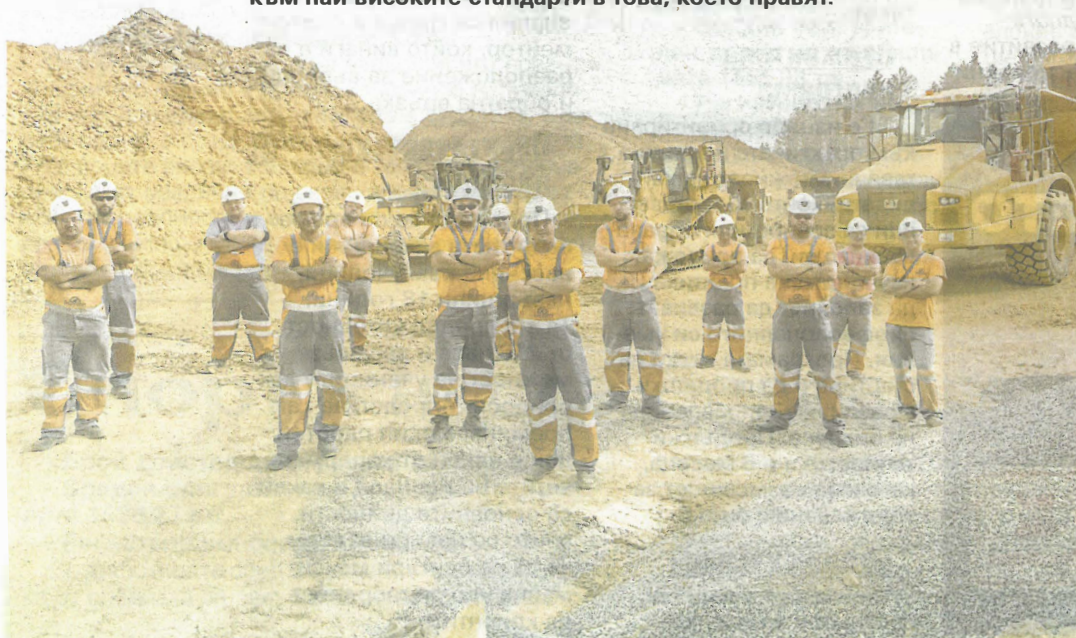
Намираме иновативни решения с грижа за природата

„Ада тепе“ е първият новооткрит рудник в страната за последните 40 години.

Изграден в защитена зона от „Натура 2000“, той е модел за минен добив в хармония с околната среда и биоразнообразието. С прилагането на иновативни решения в производството и съхранението на минни отпадъци осъществяваме нашата дейност с мисъл и грижа за природата.

Фокусираме се върху образованието

И ако нещо прави „Дънди Прешъс Металс“ успешна компания, това са хората. С дръзките мечти за усъвършенстване, излизането от

От стажант до генерален мениджър - успешните стажанти на „Дънди Прешъс Металс“

Кариерното развитие на инж. Цветомир Велков може да се опише с думи като динамика и промяна. След като е бил стажант по време на следването си в Минно-геоложкия университет „Св. Иван Рилски“ в София, Цветомир постъпва на работа в рудник „Челопеч“ през 2001 г. като инженер „Геомеханика“. През 2005 г. е отличен с награда за изключителни постижения „Млад специалист с най-добри постижения в минната индустрия“, връчена от авторитетното минно списание „Майнинг Джърнал“ в Лондон (Mining Journal Outstanding Achievement Awards - Young Achiever of the Year in Mining Industry).

След 2005 г. Цветомир заема различни длъжности - от старши инженер „Геомеханика“ през главен инженер на рудник до мениджър „Техни-

чески служби“. През 2015 г. е назначен за директор „Производство“, а от 2016 г. - за оперативен директор.

Цветомир е автор на 8 публикации в сферата на геомеханиката и минното дело, публикувани и представени в различни професионални издания и форуми. От 2013 г. е член и на ISRM (International Society for Rock Mechanics).

От октомври 2022 г. инж. Цветомир Велков е генерален мениджър на „Дънди Прешъс Металс Челопеч“ ЕАД. Благодарение на дългогодишния опит, високия професионализъм и знания той внася значителен технически и оперативен опит в новата си лидерска позиция. Под негово ръководство смартцентърът в Челопеч успешно премина от пилотен проект към пълна оперативна дейност.

за споделен растеж и инвестиции в хората

зона на комфорт и учене-то, чрез съществуващите и нови партньорства ние растем. Поставяме в центъра безопасността и благосъстоянието и създаваме среда за креативност и иновации. Подкрепяме каузи, които ни сплотяват, за да просперираме заедно.

Вярваме и ценим знанията и инвестираме в образование - както на нашите служители, така и на младите хора в България. Съществува пряка зависимост между успеха в бизнеса и професионалните способности на нашите колеги. Един от приоритетите ни са обучението, които предлагаме.

Фокусирани върху образованието, оказваме и финансова подкрепа на образователните институции. Когато компанията е поканена да подкрепи даден проект, това, което е важно за нас и анализираме, е до каква степен бизнесът ни има пресечна точка със същността на проекта.

Работим с различни университети, като влагаме време, усилия и ресурси, за да подобрим материалната база и да свържем теорията с практиката, предоставяме възможност на студентите да трупат знания и опит при нас благодарение на стажовете.

Гордеем се с всички проекти, които сме осъществили и продължаваме да развиваме, гордеем се и с

всички, които сме подкрепили и продължаваме да подкрепяме.

Стажантските ни програми носят огромна полза

Лятната стажантска програма, организирана от двете дружества на „Дънди Прешъс Металс“ в България за студенти и ученици от Частна профилирана гимназия с чуждоезиково обучение „Челопеч“, носи огромна полза за стажантите и за нас. Всички стажанти успяват да се докоснат до реалната работна среда. Възлагат им се конкретни проекти, които в края на стажта са с видими резултати, като по този начин сами виждат приноса си.

Лятната стажантска програма е отличен канал на подбор. Лесно могат да бъдат оценени качествата и възможностите на студентите в работната среда и след това ръководителите да преценят дали да заемат позиция като служители на „Дънди Прешъс Металс“. Благодарение на лятната стажантска програма успяваме да се срещнем с много млади хора, носещи в себе си потенциал, креативност и желание за развитие. Даваме им възможността да останат при нас.

Мотивираме хората си

Една от най-големите

„Ада тепе“, изграден в защитена зона от „Натура 2000“, е модел за минен добив в хармония с околната среда и биоразнообразието.

заслуги на модела, който „Дънди Прешъс Металс“ въведе, е да учи хората първо на отговорност, защото един човек е мотивиран, когато чувства, че от него зависи нещо. Ноу-хау на „Дънди Прешъс Металс“ е да наеме човек, да му даде

възможност да се реализира и в крайна сметка да му покаже, че ролята му е важна за компанията. Осигурената среда, в която хората се чувстват мотивирани да дават най-доброто от себе си, допринася за успеха на компанията.

В рудник „Челопеч“ под земята лети дрон

